צמיחה פוסט טראומטית ורווחה נפשית של צוות רב מקצועי

שני הזה[1], לימור שרעבי[1] , קטרין ביבאר[1] , ד"ר אודי בונשטיין[1] , ד"ר נסרה אדלבי [1,2]

[1]המרכז הרפואי לגליל, [2] החוג למדעי האחיות – מכללת עמק יזרעאל

רקע

פוסט־טראומה (PTSD-POSTTRAUMATIC STRESS DISSORSER)) מהווה תגובה נפשית מתמשכת לחשיפה לאירועים מאיימים. צוותים רפואיים חשופים לסיכון מוגבר לתסמינים פוסט־טראומטיים, אך במקביל עשויים לחוות גם תהליכים של צמיחה פוסט־טראומטית, התבטאות בשינויים חיוביים בתפיסת העצמי, במערכות יחסים ובמשמעות החיים.

מטרת המחקר

לבחון את היקף הצמיחה הפוסט־טראומטית ואת הגורמים המנבאים אותה בקרב צוות רב־מקצועי במהלך מלחמה, תוך התמקדות בתפקיד החוסן, תפיסת השליטה ומרכיבי החלום.

סוג המחקר

מחקר משולב. כמותי ואיכותני.

כלי המחקר

שאלונים מתוקפים ומהימנים. בנוסף לשאלות פתוחות לצוות.

אוכלוסיית המחקר

110 אנשי צוות רב־מקצועי, במרכז הרפואי לגליל.

משתנה		N(%)	Mean (st)
גיל			44.1(11.0)
מין	זכר	9 (8.3)	
	נקבה	100 (91.7)	
מצב משפחתי	רווק	14(12.7)	
	נשוי/ זוגיות	82(74.5)	
	גרוש	8(7.3)	
	אחר	6(5.5)	
מספר ילדים			3(1.5)
בן משפחה חייל	כן	42(38.2)	
	לא	68(61.8)	
תפקיד	אחות	81(73.6)	
	רופא	9(8.2)	
	כוח עזר	3(2.7)	
	מקצועות הבריאות	21.3(0.9)	
וותק מקצועי			17(10.9)

תוצאים

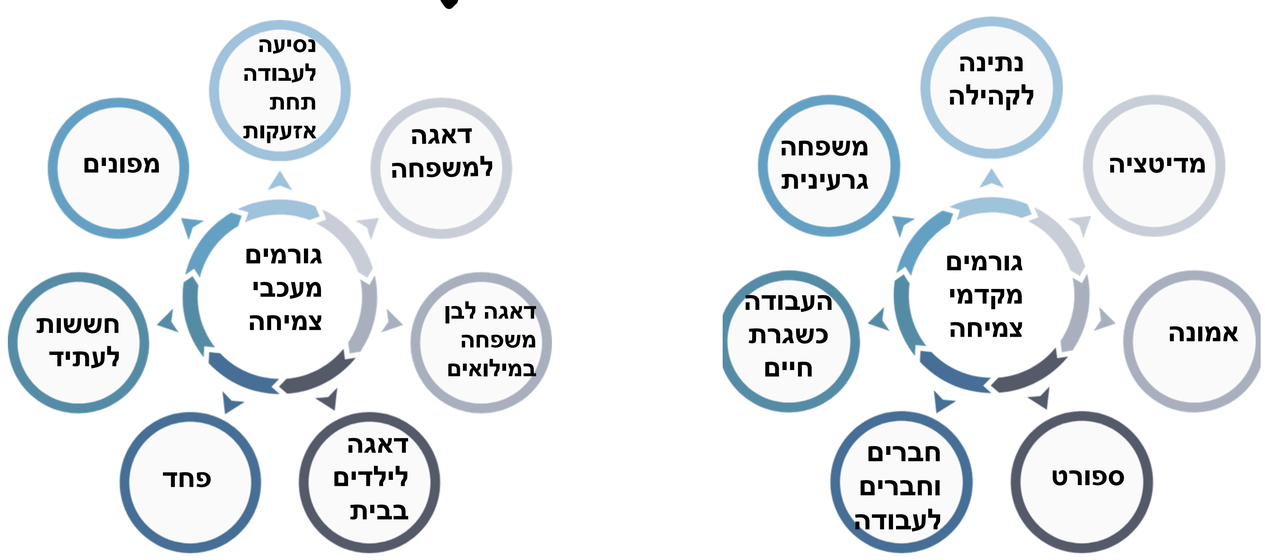
נמצא קשר חיובי מובהק סטטיסטית בין עבודת החלום לבין צמיחה פוסט־טראומטית, וכן קשר שלילי בין גיל וותק מקצועי לבין צמיחה, P=0.01, P=0.001, P=0.02, בהתאמה. בנוסף, נמצא קשר חיובי בין תפיסת שליטה לבין חוסן, תקווה ובריאות נפשית, P=0.03, P=0.001, P=0.04, בהתאמה. עבודת החלום נבאה באפן שלילי את צמיחה פוסטראומטית טובה, המודל הסביר 21% מהשונות. הניתוח האיכותני חשף תמות של גורמים מקדמים צמיחה, כגון אמונה ומשמעות, לצד גורמים מעכבים, ובהם פחד, הימנעות ופגיעה בתפקודם.

קשר בין משתני רקע וצמיחה פוסט טראומטית

	צמיחה פוסט טראומטית
עבודת החלום	0.199*
גיל	- 0.325**
וותק מקצועי	- 0.212*

*P<0.05; **P<0.001

תמות המחקר

מסקנות

מומלץ לפתח תוכניות ארגוניות מותאמות גיל וותק לקידום צמיחה פוסט־טראומטית, הכוללות חיזוק תפיסת השליטה, עידוד אוטונומיה מקצועית, הנגשת טיפול פסיכולוגי והתערבויות ממוקדות בחלימה. התערבויות אלה עשויות לתרום לחוסן נפשי, לרווחה אישית וליכולת תפקוד מיטבית של צוותים רפואיים במצבי חירום.

shanih@gmc.gov.il